

ZATERDAG
22 OKTOBER
2022

OUDE KERK
HELVOIRT
19.00 UUR

OPEN KERK
VOORAF

HELVOIRT
Orgelspel

30ste ZONDAG DOOR HET JAAR

Thema:

Zorg voor armen als dienst aan God

Komende vieringen Open Kerk

Zaterdag	5 november 19.00 uur	Gedachtenis viering
Zaterdag	19 november 19.00 uur	Viering
Zaterdag	3 december 19.00 uur	Advent

Voor wie de vieringen van Open Kerk mogelijk wil blijven maken:
NL80 INGB 0006 2320 91
t.n.v. Open Kerk Helvoirt
website: www.openkerkhelvoirt.nl

OPEN KERK

HELVOIRT

INTREDELIED

G. Licht dat ons aanstoot in de morgen voortijdig licht waarin wij staan. Koud, één voor één en ongeborgen licht overdek mij, vuur mij aan. Dat ik niet uitval, dat wij allen zo zwaar en droevig als wij zijn niet uit elkaars genade vallen en doelloos en onvindbaar zijn.

Licht van mijn stad de stedehouder aanhoudend licht dat overwint. Vaderlijk licht, steevaste schouder, draag mij, ik ben jouw kijkend kind. Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen of ergens al de wereld daagt waar mensen waardig leven mogen en elk zijn naam in vrede draagt.

WELKOM

Sommige teksten uit de Bijbel zijn zo actueel dat het is alsof ze vandaag geschreven zijn. Ze gaan over dingen die nog steeds kloppen. Dat geldt voor het boekje Amos, over een rode profeet, die zich keert tegen de diepe kloof tussen arm en rijk. Datzelfde geldt ook voor de beroemde parabel over Lazarus en een rijke man. Zij zijn pas na hun dood door een diepe kloof van elkaar gescheiden. Tijdens hun leven stond de poort nog wagenwijd open ...

Welkom vanavond hier, wie u ook bent, omwille van elkaar, in Gods naam.

LIED

G. Alles zal zwichten en verwaaien wat op het licht niet is geijkt. Taal zal alleen verwoesting zaaien en van ons doen geen daad beklift. Veelstemmig licht om aan te horen zolang ons hart nog slagen geeft. Liefste der mensen eerstgeboren licht, laatste woord van Hem die leeft.

STILTE

Vervolgen wij nu met enkele momenten van stilte om ruimte geven aan wat ons op het hart ligt, om stil te staan bij de stille kracht die in ons leeft.

SCHULD EN VERGEVING

V. Je was ziek

ik zocht je niet op.

Je was alleen

ik hield je geen gezelschap.

Je had honger

ik gaf je niet te eten.

Je had dorst

ik liet je niet drinken.

Je was vreemde, vluchteling

ik nam je niet op.

Je vroeg om je recht

ik hield mijn mond.

Je stierf en werd vergeten.

A. Het zij ons vergeven door wie er onder lijden en door God en Goed, de ziel en hartslag van ons leven.

BEZINNING EN LIED

G. *Gij hart, Gij bron van leven*

ontferm U over ons.

Gij adem, ziel in mensen

ontferm U over ons.

V. Wie een arme onderdrukt, beledigt zijn Schepper; wie omziet naar een behoeftige, brengt eer aan God.

(Spreuken 14:31)

G. *Gij hart, Gij bron van leven*

ontferm U over ons.

Gij adem, ziel in mensen

ontferm U over ons.

V. Alles wat jullie gedaan hebben voor de minsten van de mensen, al is het er maar één, dat hebben jullie voor mij gedaan, want zij zijn mijn zusters en broeders.

(Matteüs 25:40)

G. *Gij hart, Gij bron van leven*

ontferm U over ons.

Gij adem, ziel in mensen

ontferm U over ons.

V. Voor God is alleen dit zuivere gods-dienst: weduwen en wezen, armen en onderdrukten bijstaan.

(Jakobus 1:27)

Want God zegt:

‘Als jullie de armen te eten hebben gegeven, dan reken Ik jullie dat aan

Alsof jullie Mij te eten hebben gegeven.’

(Midrasj Tannäim)

G. *Gij hart, Gij bron van leven*

ontferm U over ons.

Gij adem, ziel in mensen

ontferm U over ons.

GEBED

V. Dat wij

Gods mensenliefde

zichtbaar maken

in het werk van ónze handen,

in ónze woorden

van troost en bemoediging.

Armen, ontheemden

en kwetsbare mensen

met open armen verwelkomen

in onze kerken.

De wereld omvormen tot een veilig thuis voor alle mensen.

Van elk stukje aarde

een stukje hemel maken.

A. Amen. Moge het zo zijn.

LIED

K. Als Gij niet zijt

*G. de grond waarop ik sta
de bron waaruit ik put
de einder waarheen ik ga -*

K. als Gij niet zijt

*G. wie ben ik dan
in tijd en eeuwigheid ?*

EERSTE LEZING

Amos 8:4-7

Herschreven door Peer Verhoeven

De profeet Amos trekt fel van leer tegen de maatschappelijke tweedeling in Noord-Israël, rond 750 vóór onze jaartelling:

‘Jullie die misdeelden uitzuigt en armen uitbuit, jullie zitten te popelen tot het feest voorbij is en de rustdag ten einde, want dan kun je met je graan de markt op en er je koren verpatsen. Julie knoeien met de wegschaal: je maakt de maat kleiner, de prijs hoger. De kleine man jaag je van de markt; zijn armoe lap je aan je laars. Omwille van mijn mensen, reken erop dat van al je gedoe Mij niets ontgaat.’
Aldus God.

LIED

*G. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.*

*K. Hij zal opkomen voor de misdeelden,
Hij zal de machten die ons dwingen
breken en binden, Hij zal leven,
onvergankelijk als de zon.*

*G. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.*

HET EVANGELIE

Lucas 16:19-31

Sprekend over rijkdom en gerechtigheid vertelde Jezus de volgende parabel:

Er was eens een rijke man die gewoon was zich te kleden in purperen gewaden en fijn linnen en die dagelijks uitbundig feestvierde. Een bedelaar die Lazarus heette, lag voor de poort van zijn huis, overdekt met zweren. Hij hoopte zijn maag te vullen met wat er overschoot van de tafel van de rijke man; maar er kwamen alleen honden aanlopen, die zijn zweren likten.

Op zekere dag stierf de bedelaar, en hij werd door de engelen weggedragen om aan Abrahams hart te rusten. Ook de rijke stierf en werd begraven. Toen hij in het dodenrijk, waar hij hevig gekweld werd, zijn ogen opsloeg, zag hij in de verte Abraham met Lazarus aan zijn zijde. Hij riep: ‘Vader Abraham, heb medelijden met mij en stuur Lazarus naar me toe. Laat hem het topje van mijn vinger in water dompelen om mijn tong te verkoelen, want ik lijd pijn in deze vlammen.’ Maar Abraham zei: ‘Kind, bedenk wel dat jij je deel van het goede al tijdens je leven hebt ontvangen, terwijl Lazarus niets dan ongeluk heeft gekend; nu vindt hij hier troost, maar lijd jij pijn. Bovendien ligt er een wijde kloof tussen ons en jullie, zodat wie van hier naar jullie wil gaan dat niet kan, en ook niemand van jullie naar ons kan oversteken.’ Toen zei de rijke man: ‘Dan smeed ik u, vader, dat u hem naar het huis van mijn vader stuurt, want ik heb nog vijf broers. Hij kan hen dan waarschuwen, zodat ze niet net als ik in dit oord van martelingen terecht komen.’ Abraham zei: ‘Ze hebben Mozes en de profeten: laten ze naar hen luisteren!’ De rijke man zei: ‘Nee, vader Abraham, maar als iemand van de doden naar hen toe komt, zullen ze tot inkeer komen.’ Maar Abraham zei: ‘Als ze niet naar Mozes en de profeten luisteren, zullen ze zich ook niet laten overtuigen als er iemand uit de dood opstaat’

LIED

*G. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.*

- K. Zoals de dauw die de aarde drenkt,
zo zal Hij komen en in die dagen
zullen trouw en waarachtigheid bloeien,
zal er vrede in overvloed zijn.*
- G. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.*
- K. Dan dragen de bergen schoven van vrede
en de heuvels een oogst van gerechtigheid,
een vloed van koren, golvende velden –
een stad rijst op uit een zee van groen.*
- G. Voor kleine mensen is Hij bereikbaar,
Hij geeft hoop aan rechtelozen,
hun bloed is kostbaar in zijn ogen,
Hij koopt hen vrij uit het slavenhuis.*

OVERWEGING

Misschien ben je wel even geschrokken van de afbeelding op de voorkant van het tekstboekje. We zien daar Lazarus zitten, straatarm, overdekt met zweren, omringd door honden die aan zijn wonden komen likken. Linksboven zien we de rijke genieten van een copieus diner. Hij kijkt de andere kant op en ziet de arme sloeber voor zijn deur niet staan. Dat blijft zo totdat ze allebei sterven en terecht komen in de Hades oftewel het dodenrijk. Binnen het oud-oosterse wereldbeeld bevindt het dodenrijk zich in een holte onder de aarde. Het is dus letterlijk een onder-wereld, met verschillende afdelingen: er is daar een plaats waar de rijke pijn lijdt in een vuurzee en een oord waar Lazarus rust en vrede vindt bij Abraham. Na hun dood zijn ze ver van elkaar verwijderd, maar ondanks de afstand kunnen ze elkaar nog wel horen en zien.

Zoals de arme vroeger snakte naar wat broodkruimels, zo smeekt de rijke nu om een druppel water. Abraham wijst dat verzoek van de hand. Wat op aarde nog wel kon, kan nu niet meer. De rijke heeft zijn deel van het goede al tijdens zijn leven ontvangen, terwijl Lazarus niets dan ongeluk heeft gekend. Hun posities zijn nu totaal omgekeerd: de arme vindt troost en de rijke lijdt pijn.

Deze omkering is niet het enige waar de parabel om draait. Er is nog een andere tegenstelling,

namelijk die tussen een POORT en een KLOOF. Op aarde is er nog een poort: je kunt daar nog altijd contact zoeken met elkaar en de tweedeling tussen armen en rijken valt daar nog te overwinnen. Na de dood is dat niet meer mogelijk, want dan is de poort voorgoed vervangen door een onoverbrugbare KLOOF.

Kort orgelspel

We zetten de parabel op zijn kop wanneer we voetstoots aannemen dat de tegenstelling tussen armen en rijken al op aarde een definitief karakter heeft. Als we daarvan uitgaan vervangen we de poort al op aarde door een kloof. Zo maken we de aarde tot een Hades, tot een dodenrijk waarin de verhoudingen muurvast liggen. En dat terwijl we juist op aarde nog elke dag voor elkaar in de bres kunnen springen. De naargeestige regels van het dodenrijk zijn tijdens ons leven nog niet van toepassing. Nu leven we nog in een wereld vol poorten die wagenwijd openstaan.

Meer dan over het hiernamaals gaat de parabel over het leven vóór de dood. Niet voor niets maakt de rijke zich zorgen over het toekomstig lot van zijn vijf broers, die er lustig op los leven zoals hij dat vroeger zelf ook gedaan heeft. Om te voorkomen dat zij in dezelfde situatie belanden als hijzelf vraagt de man aan Abraham om Lazarus terug te sturen naar de aarde om zijn broers te waarschuwen, zodat ze niet in dezelfde situatie belanden als hijzelf. Abraham vindt dit overbodig, want hoe ze moeten leven staat duidelijk te lezen in de geschriften van Mozes en de profeten en dat hoeven ze niet te vernemen van iemand die terugkeert uit het dodenrijk.

Wij moeten ons niet laten misleiden door het idee dat armen en misdeelden het op aarde maar lijdzaam moeten uitzingen omdat hun na de dood een glorieus toekomst te wachten staat. Dat zou niet veel meer zijn dan een doekje voor het bloeden. In de roerige tijden die we nu beleven, moeten we ons met z'n allen inzetten voor het zegevieren van recht, gerechtigheid en barmhartigheid. Binnen dat samenspel zouden gelovigen tot de voorhoede moeten gaan behoren. Zij kunnen zich daarbij laten inspireren door het hoopvolle vertrouwen dat onze aarde door ons toedoen kan worden gevormd tot een paradijs waar God alles in allen is. Op de weg daarnaar toe is de zorg voor armen en misdeelden

de ware gods-dienst. Zo bezien ligt de hemel niet langer ver boven ons, maar vlak vóór ons, als een wenkend perspectief.

BELIJDENIS

G. *Een kerk van mensen
bedacht op God en Goed
waar elke morgen
als wonder wordt begroet –
ritme van leven:
een lied gegeven.
Daarnaar reiken wij.*

*Een kerk van mensen
die in de wereld staan,
die vol vertrouwen
de toekomst binnen gaan –
eerbied voor 't oude
benieuwd naar 't nieuwe.
Daaraan bouwen wij.*

*Een kerk van mensen
die dient en kleinen eert,
een kerk waar liefde
gedeeld wordt en geleerd
rond brood en beker –
sprekende tekens.
Daarop hopen wij.*

*Een kerk meerstemmig
voor zoekers op de tast,
een kerk veelkleurig –
wie is hier niet te gast?
Geen rangen, standen,
wel open handen.
Daarvoor bidden wij.
Een kerk waar mensen mensen zijn.*

ORGELSPEL

Collecte
Brood en beker

GEDACHTENIS

Hem herkennen
in het breken van het brood.
In het brood het leven zien
met een hart dat Liefde is –

aan wie wij ons door alles heen
mogen toevertrouwen –

om wie wij in geen graf berusten,
in geen dood ten ondergaan –

om wie wij allen gedenken
die ons dierbaar zijn
en die niet meer bij ons zijn
en die wij missen.

Bidden we voor mensen in Oekraïne, nu de oorlog
escaleert door telkens weer ongekende grove
vormen van agressie. Vergeet niet al die mensen,
groot en klein, die van huis en haard zijn
weggevlucht of zijn gedeporteerd. Gedenk hen die
hun leven geven in hun strijd voor vrijheid en
gerechtigheid. Breng ons allen in beweging, vuur
ons aan om samen te streven naar een keerpunt ten
goede in een strijd die nooit had mogen beginnen.

A. Er zij licht, vrede, rust.

KLEIN DANKLIED

*Gij hebt, o God,
dit broze bestaan gewild,
hebt boven 't nameloze
mij uitgetild.*

*Laat mij dan dankbaar leven
de volle tijd,
geborgen
in de bevende zekerheid*

*dat ik niet
uit dit smal en onvast bestand
van mijn bestaan zal vallen
dan in uw hand.*

GEBED AAN TAFEL

V. Van kindsbeen af heet hij Jezus,
'God bevrijdt', dat is zijn naam en zijn devies.
Door zijn menselijkheid en godsvertrouwen
is hij een toonbeeld geworden voor velen.

Aan hem zien we wie wij zelf kunnen zijn.
Jezus was voluit een mens van vlees en bloed,
ook volkomen vol van God was hij.

G. *Al wie eten van dit brood*

*het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons.
Ze zijn hem trouw tot alles is volbracht.*

V. Hij leefde van wat komen gaat

en bracht Gods nieuwe wereld op aarde.
Hij trok vrijelijk op met marginale figuren,
die men toen graag ‘zondaars’ noemde;
bij voorkeur met hén deelde hij zijn tafel.
In woord en daad maakte hij waar,
dat ons leven draait om recht,
en om barmhartigheid en trouw.
Zo kreeg hij vele volgelingen,
vrouwen en mannen, die erkenden
dat hij gedreven werd door Gods Geest.

Steeds was Jezus voor anderen in de weer,
vooral voor zieken en de minsten der mensen,
maar ook was hij vaak in gebed verzonken,
alleen op een stille plek of in de bergen,
waar hij nieuwe krachten opdeed,
want bidden maakt anders
en opent ook onze eigen ogen
voor wat ons nu te doen staat.

Toen hij wist dat zijn uur gekomen was
nam hij afscheid van zijn vaste volgelingen.
Hij nam een brood, brak het en zei:
‘Dit ben ik, mijn leven, dat gebroken wordt
en dat ik met jullie heb gedeeld.’

G. *Al wie eten van dit brood*

*het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons.
Ze zijn hem trouw tot alles is volbracht.*

V. Ook nam hij een beker met wijn

en zei: ‘Dit is mijn levensbeker,
die staat voor mijn geluk en lijden,
en voor mijn levenstaak, mijn missie,
die ik nu aan jullie overdraag:
ga door met wat mij steeds bezielde.
Blijf dit doen, telkens weer,
om mij te gedenken; zo hou je mij
niet alleen in ere, maar ook in leven.’

Na zijn arrestatie is hij uitgeleverd aan Pilatus,
die als de dood was voor oproerkraaiers.
Deze zetbaas van de keizer liet Jezus kruisigen,
zodat zijn beweging weldra zou doodbloeden,
maar niets was minder waar.
Want na zijn dood hebben zijn volgelingen,
vrouwen voorop, tot hun eigen verbazing
ervaren dat Jezus méér leeft dan ooit tevoren.

G. *Al wie eten van dit brood*

*het breken en delen met de ander,
zij houden de Heer in leven onder ons.
Ze zijn hem trouw tot alles is volbracht.*

V. Razendsnel gingen ze nieuwe geloofsgroepen
vormen en trokken ze de wijde wereld in
om anderen te winnen voor hun overtuiging
dat Jezus blijvend een spilfunctie vervult
overal waar Gods nieuwe wereld ontspruit.

Tot aan de voleinding van deze wereld.
worden wij aangevuurd door de Geest,
die Gods kracht en wijsheid is
en ons steeds uittilt boven wat in ons eigen
vermogen ligt.

Bezielde door deze Geest gaan wij verder,
solidair met onze nabije naasten, wie dan ook,
en met mensen ver buiten onze eigen kring,
in het besef dat God present is waar wij zijn.

ONZE VADER

Gezongen

*Onze Vader verborgen
uw naam worde zichtbaar in ons
uw koninkrijk kome op aarde
uw wil geschiede, een wereld
met bomen tot in de hemel,
waar water schoonheid, en brood
gerechtigheid is, en genade –*

*waar vrede niet hoeft bevochten
waar troost en vergeving is
en mensen spreken als mensen
waar kinderen helder en jong zijn,
dieren niet worden gepijnigd
nooit één mens meer gemarteld,
niet één mens meer geknecht.*

*Doof de hel in ons hoofd
leg uw woord op ons hart
breek het ijzer met handen
breek de macht van het kwaad.
Van U is de toekomst
kome wat komt.*

- V. Voel je vrij om aan te sluiten bij het delen van brood en beker. Iedereen is welkom.

COMMUNIE

ORGELSPEL

LIED

*Gij, Gij peilt mijn hart
Gij doorgrondt mij,
Gij weet mijn gaan en mijn staan.
Gij kent mijn gedachten van verre
mijn reizen en trekken, mijn rusten.*

*Mijn wegen, alle, zijn U bekend -
ieder woord dat komt op mijn lippen,
onuitgesproken nog, Gij hoort het al.
Beklim ik de hemel, daar zijt Gij,
daal ik af in de aarde, daar vind ik U ook.*

*Had ik vleugels van morgenrood,
vloog ik over de verste zeeën,
ook daar Gij, uw hand
uw rechterhand die mij vasthoudt.*

*Uw schepping ben ik in hart en nieren,
Gij hebt mij geweven
in de schoot van mijn moeder.*

*Gij Eeuwige, peil nu mijn hart
doorgrond mij,
toets mijn verborgen gedachten.
Ik ben toch niet op een doodlopende weg.
Leid mij voort op de weg van uw dagen.*

GEBEDEN EN LIED

- V. Dat wij in tijden van crisis,
zoals wij die nu beleven,
op de been blijven, diepgeworteld
in het Mysterie dat ons schraagt en draagt.

G. *Voor mensen die naamloos
kwetsbaar en weerloos
door het leven gaan:
ontwaakt hier nieuw leven,
wordt kracht gegeven –
wij krijgen een naam.*

- V. Dat wij in een wereld vol halve waarheden
georiënteerd blijven op ware menselijkheid,
zoals die oplicht in Jezus van Nazaret
en in hedendaagse spirituele reisgenoten.

G. *Voor mensen die roepend,
tastend en zoekend
door het leven gaan:
verschijnt hier een teken,
brood om te breken –
wij kunnen bestaan.*

- V. Dat wij tot de voleinding van deze wereld
bezield worden door de kracht van de Geest.
Dat deze Geest ons weerbaar maakt
tegen dwaalgeesten die zichzelf ophemelen
tot de enige redders uit de nood.

G. *Voor mensen die hopend
wankel gelovend
door het leven gaan:
ontwaakt hier nieuw leven,
wordt kracht gegeven –
wij worden verstaan.*

AFSLUITING

Uiterlijk op donderdag 27 oktober kunt u nog
namen van overledenen indienen voor de
Gedachtenisviering op 5 november a.s. rond
Allerzielen.

ZEGENWENS

Gezegend zijt Gij,
die ons zo vreemd bent en zo vertrouwd,
dichter bij ons dan wij bij onszelf zijn,
open onze oren en ogen voor uw aanwezigheid.

Gedenk ons die hier bijeen zijn
onder de hoede van uw Woord.

Gedenk allen die bij ons horen,
in lief en leed.
Zegen ons dat wij elkaar behoeden.
Zegene ons de levende en barmhartige God,
de Vader, die onze Oorsprong en Bestemming is,
de Zoon, onze Lot- en Reisgenoot,
en de heilige Geest, onze Levenskracht.

A. Amen

ORGELSPEL

VERANTWOORDING

Deze viering is samengesteld door de Liturgische
Werkgroep van Open Kerk.
Overweging: Wim Weren.

Licht dat ons aanstoot in de morgen (A 4);
H. Oosterhuis / A. Oomen
Gij hart, Gij bron van leven (A 66); P. Verhoeven
/ Taizé
Als Gij niet zijt (A 204); P. Verhoeven / W. Vogel
Voor kleine mensen (A 57); H. Oosterhuis /
T. Löwenthal
Een kerk van mensen (A 272); M. Zagers
Klein danklied (A 261); A. den Besten /
M. Stumpel
Al wie eten van dit brood (A 2); P. Verhoeven /
M. Perry
Onze Vader verborgen (A 273); H. Oosterhuis /
T. Löwenthal
Gij, Gij peilt mijn hart (A 51); H. Oosterhuis /
A. Oomen
Voor mensen die naamloos (A 41), H. Jongerius /
J. Raas.

Illustratie: Christian Dare (Dallas), *Honden likken
aan Lazarus' zweren.*

© Open Kerk Helvoirt 2022

TEKST TER EIGEN OVERWEGING

Er is een toon, bijna een melodie
als van een dromerige fluit
ik weet niet waar vandaan,
van ver, van diep, ven heel nabij
vanuit mijn hoofd, mijn hart, mijn ziel,
en toch ook niet van daar
een toon die van de aarde is
van lucht en oceanen
en van de vroegste zon en maan
van sterren zonder namen
en van een stem, een woord waaruit
De melodie geboren is
waardoor ik zonder twijfel weet
dat niets voorgoed verloren is,

Catharina Visser

INTENTIES VOOR DE GEDACHTENIS

Wij spreken in elke viering intenties uit voor
overledenen. Namen daarvoor kunt u doorgeven
aan Wim Weren, telefonisch (013 52 19 343) of via
e-mail (w.j.c.weren@gmail.com). Uiteraard kunt u
ook andere intenties doorgeven.